

Samhällskunskap

Ekonomi

BEDÖMNINGSSTÖD I ÅRSKURS 4-6

NAMN: _____

Prov som återanvänds av Skolverket omfattas av sekretess enligt 17 kap. 14§ offentlighets- och sekretesslagen.

Detta prov återanvänds av Skolverket t.o.m 2022-01-30

1. Ekonomiska ord

aktie	amortering	avbetalning	bidrag	budget	hyr
inbetalning	kontanter	köper	lån	lånar	lön
skatt	skuld	spara	spendera	säljer	utgifter

Använd dig av orden som finns i rutan och sätt in dem på rätt plats i texten. Det finns fler ord i rutan än vad du ska använda. Varje ord får bara användas en gång.

Familjen Samsons ekonomi

Mamman arbetar och får lön varje månad, men innan lönen betalas ut till henne dras _____ av arbetsgivaren, cirka en tredjedel av lönen dras bort till detta.

Förutom lön får de också _____ från staten för att pappan studerar och för att de har två barn.

För att hålla ordning på sin ekonomi har de gjort en _____, det är en plan för hur pengarna ska fördelas.

En del av familjens pengar går till konsumtion, det är saker man _____.

De köpte hus för tre år sedan och blev då, som många andra, tvungna att ansöka om ett _____ för att kunna betala huset.

Familjen har det ganska tryggt ekonomiskt men om de ska hitta på något extra lyxigt, som att resa på semester, måste de först _____ i ett par år.

De kan också köpa resan på _____, då betalar de istället semestern lite åt gången i efterskott.

Föräldrarna betalar oftast med bankkort och har därför nästan aldrig _____ i plånboken.

2. Utgifter och inkomster

Vad är en utgift och vad är en inkomst för en familj?
Markera ett alternativ efter varje ord!

	Utgift	Inkomst
a) Barnbidrag	☐	☐
b) TV-avgift	☐	☐
c) El-räkning	☐	☐
d) Sparränta	☐	☐
e) Avbetalning	☐	☐
f) Skatt	☐	☐
g) Lön	☐	☐
h) Låneränta	☐	☐
i) Pension	☐	☐
j) Hyra	☐	☐

3. Att köpa dyra saker

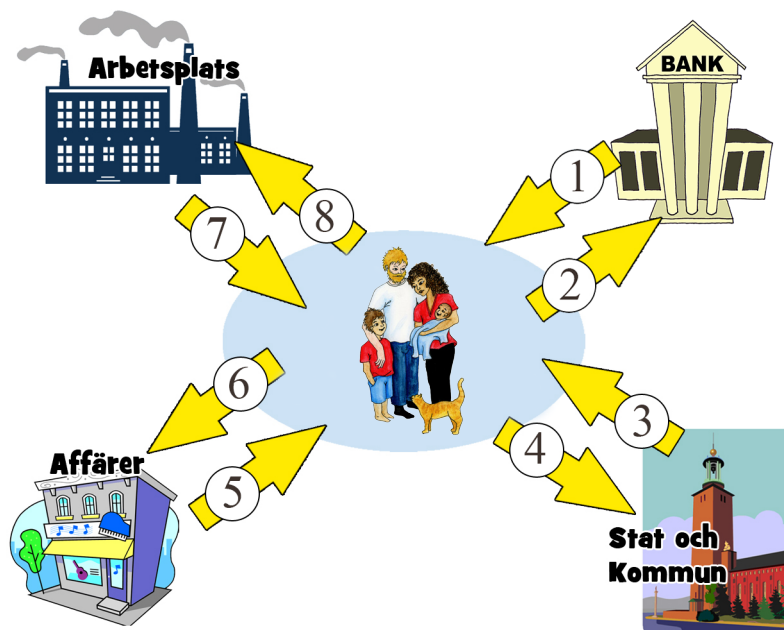
En ensamstående pappa och hans två barn behöver köpa en ny dator som kostar 10 000 kronor. Eftersom han inte tjänar speciellt bra kommer det inte att bli så lätt att köpa datorn.

Ge förslag (1-3 st.) på vad pappan kan göra för att kunna köpa datorn! Beskriv också fördelar och nackdelar med vart och ett av dina förslag.

4. Det ekonomiska kretsloppet

En familjs ekonomi är beroende av flera olika saker. Bilden visar hur familjens ekonomi fungerar.

Vad står de olika pilarna för? Fundera över vad familjen får och vad familjen ger/betalar. Markera det alternativ som passar bäst vid varje deluppgift a-h!

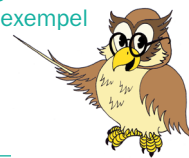

a) Pil 1 står för:	b) Pil 2 står för:	c) Pil 3 står för:	d) Pil 4 står för:
Varor ☐	Varor ☐	Skatt ☐	Skatt ☐
Bidrag ☐	Bidrag ☐	Bidrag ☐	Bidrag ☐
Lån ☐	Lån ☐	Lån ☐	Lön ☐
Arbete ☐	Ränta ☐	Ränta ☐	Ränta ☐
-
e) Pil 5 står för:	f) Pil 6 står för:	g) Pil 7 står för:	h) Pil 8 står för:
Varor ☐	Varor ☐	Skatt ☐	Varor ☐
Bidrag ☐	Bidrag ☐	Lån ☐	Arbete ☐
Skatt ☐	Lån ☐	Lön ☐	Lån ☐
Utgifter ☐	Utgifter ☐	Ränta ☐	Utgifter ☐

5. Varför betalar vi skatt?

I Sverige måste både företag och personer betala olika skatter till staten, landstingen och kommunerna. Beskriv olika anledningar (1-3 st.) till att vi betalar skatt!

Försök att förtydliga med hjälp av fakta och exempel

6. Olika skatter

Skriv rätt bokstav framför rätt förklaring av de olika skatterna! Det finns en bokstav för mycket.

- A Arbetsgivaravgift
- B Arvsskatt
- C Inkomstskatt
- D Moms
- E Punktskatt

_____ Skatt som dras av lönen för de som arbetar.

_____ Skatt som är en del av priset på alla varor man kan köpa.

_____ Skatt på vissa varor som staten vill ska vara dyrare, till exempel tobak och alkohol.

_____ Skatt som företag betalar till staten för sina anställda.

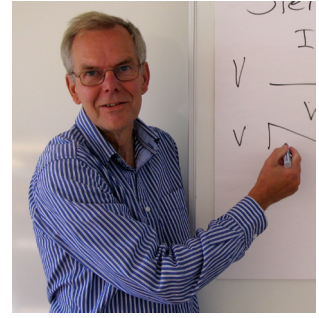
7. Löneskillnader

Namn: Zlatan
Yrke: Fotbollsspelare
Lön: 12 miljoner kr/månad
Arbetsgivare våren 2016:
Fotbollsklubben Paris SG

Namn: Stefan
Yrke: Statsminister
Lön: 160 000 kr/månad
Arbetsgivare 2016:
Staten

Namn: Anders
Yrke: Lärare
Lön: 30 200 kr/månad
Arbetsgivare 2016:
Kommunen

a) Kändisskap kan vara en orsak till att man tjänar olika mycket.
Beskriv andra orsaker (1-3 st.) till att de här personerna har den lönen som de har!

Bildkälla: commons.wikimedia.org med Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported

b) I Sverige finns det många olika yrken och det kan skilja mycket mellan vad människor tjänar inom och mellan dessa olika yrken.

Vilka andra orsaker, utöver de som du beskrev i förra frågan, kan det finnas till att människor får olika mycket i lön?

Bildkällor:

Läkarbild: Av CDC/ Amanda Mills acquired from Public Health Image Library, Public Domain, Elektirkerbild: Av CossimoMedia CC BY-SA 3.0 Polisbild: Av Gunnar Creutz [CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons, Flygvärdbild: Av SAS, copyright, all rights are reserved, free of charge for non-commercial usage Sotarbild: Av Konrad Lackerbeck, Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0, Kontorbild: News Øresund – Anna Wahlgren, Wikimedia Commons, Kockbild: Grzegorz Ziemianski, Wikimedia Commons, Målarbild: Lukeroberts, Wikimedia Commons

8. Vem ansvarar för vad?

Kommunen, landstinget och staten har olika ansvarsområden och står för kostnaderna för olika saker i samhället. Markera med ett kryss på varje rad vem som står för kostnaderna för de olika sakerna.

	Kommunen	Landstinget	Staten
a) skola (ej friskola)	☐	☐	☐
b) sjukhus	☐	☐	☐
c) polis	☐	☐	☐
d) simhallar	☐	☐	☐
e) sophämtning	☐	☐	☐
f) barnbidrag	☐	☐	☐
g) försvar	☐	☐	☐
h) domstolar	☐	☐	☐
i) järnvägar	☐	☐	☐